

ZÁKON

č. 134/2016 Sb.

ze dne 19. dubna 2016

O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ USTANOVENÍ

HLAVA I ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje

- a) pravidla pro zadávání veřejných zakázek, včetně zvláštních postupů předcházejících jejich zadání,
- b) povinnosti dodavatelů při zadávání veřejných zakázek a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání,
- c) uveřejňování informací o veřejných zakázkách,
- d) zvláštní podmínky fakturace za plnění veřejných zakázek,
- e) zvláštní důvody pro ukončení závazků ze smluv na veřejné zakázky,
- f) informační systém o veřejných zakázkách,
- g) systém kvalifikovaných dodavatelů,
- h) systém certifikovaných dodavatelů,
- i) dozor nad dodržováním tohoto zákona.

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

Směrnice Rady ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce (89/665/EHS). Směrnice Rady 92/13/EHS ze dne 25. února 1992 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se uplatňování pravidel Společenství pro postupy při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokud jde o zvýšení účinnosti přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/55/EU ze dne 16. dubna 2014 o elektronické fakturaci při zadávání veřejných zakázek.

K § 1

Zákon v § 1 vymezuje svoji věcnou působnost. V první řadě zákon o zadávání veřejných zakázek upravuje pravidla pro zadávání veřejných zakázek včetně zvláštních postupů předcházejících jejich zadání, povinnosti dodavatelů při zadávání veřejných zakázek a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání, uveřejňování informací o veřejných zakázkách, zvláštní podmínky fakturace za plnění veřejných zakázek, zvláštní důvody pro ukončení závazků ze smluv na veřejné zakázky, informační systém o veřejných zakázkách, systém kvalifikovaných dodavatelů, systém certifikovaných dodavatelů a dozor nad dodržováním tohoto zákona. Zákon oproti předešlé právní úpravě reguluje nejen problematiku zadávání veřejných zakázek, ale také koncesí, které jsou podmnožinou veřejných zakázek a byly doposud regulovány samostatným zákonem č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon).

Cílem zákona je podle důvodové zprávy zajištění souladu tuzemské právní úpravy s evropskou právní úpravou, nastavení pravidel, které by zabránily korupci, garantovaly hospodárné nakládání s veřejnými prostředky, rychlou realizaci potřebných veřejných projektů a férovou soutěž dodavatelů, přičemž si dále klade za cíl maximální možné snížení administrativní náročnosti procesu zadávání veřejných zakázek při současném zajištění transparentnosti.

Základ evropské sekundární legislativy pro oblast veřejných zakázek, již se zákon v § 1 dovolává, tvoří tyto směrnice:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek

na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES (Text s významem pro EHP),

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/55/EU ze dne 16. dubna 2014 o elektronické fakturaci při zadávání veřejných zakázek.

Pro oblast přezkumu a dohledu nad zadáváním veřejných zakázek má důležitý význam zejména:

- směrnice Rady ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce (89/665/EHS),
- směrnice Rady 92/13/EHS ze dne 25. února 1992 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se uplatňování pravidel Společenství pro postupy při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokud jde o zvýšení účinnosti přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek.

K písm. a)

Stěžejní částí zákona je úprava postupů při zadávání veřejných zakázek včetně postupů předcházejících jejich zadání. Jedná se především o postupy zadavatelů veřejných zakázek a dodavatelů v jednotlivých druzích zadávacích řízení. Zákon rovněž upravuje pravidla pro průběh soutěže o návrh, rámcovou dohodu a zavedení dynamického nákupního systému, pokud tyto postupy předcházejí zadání veřejné zakázky.

Veřejnou zakázkou se rozumí veřejná zakázka na dodávky (§ 14 odst. 1), veřejná zakázka na služby (§ 14 odst. 2), veřejná zakázka na stavební práce (§ 14 odst. 3), koncese na služby (§ 174 odst. 3) nebo koncese na stavební práce (§ 174 odst. 2). Z uvedeného je tak patrné, že koncese je podřazena pod pojem „veřejná zakázka“.

Zadáním veřejné zakázky se pak rozumí uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce. *A contrario*, postupem zadavatele při zadávání veřejných zakázek není takový postup, při kterém nedochází k uzavření smlouvy na realizaci veřejné zakázky. V praxi se negativní vymezení uplatní především v těch případech, kdy zadavatel (resp. osoba, která by jinak byla zadavatelem podle tohoto zákona, pokud by zadávala veřejnou zakázku) např. uzavírá smlouvu na prodej svého majetku apod. (tedy kdy zadavatel nezískává nebo nepoptává dodávky, služby či stavební práce). Postupem zadavatele při zadávání veřejných zakázek rovněž není postup vedoucí k uzavření bezúplatné smlouvy (například darovací smlouvy). Na takové postupy zadavatele se tedy zákon o zadávání veřejných zakázek věcně nevztahuje.

Zákon dále za zadání veřejné zakázky nepovažuje tzv. *in-house* zadávání veřejných zakázek, které v souladu s klasickou směrnicí označuje pojmem „vertikální

spolupráce“ (§ 11), tedy případy, kdy smlouvu uzavírá veřejný zadavatel s právnickou osobou, kterou fakticky či právně kontroluje (případně společně s dalšími veřejnými zadavateli). Další situace, kdy se nejedná o zadání veřejné zakázky, představuje spolupráce veřejných zadavatelů na horizontální úrovni (§ 12), pokud uzavřená smlouva zakládá jejich spolupráci k dosahování společných cílů při uspokojování veřejných potřeb.

Zákonem nejsou dotčeny ostatní či speciální obecně závazné právní předpisy, týkající se zejména nakládání s veřejnými prostředky, jako jsou například předpisy obsahující rozpočtová pravidla státu nebo územních rozpočtů, předpisy o majetku České republiky nebo zákon o krajích či zákon o obcích (resp. zákon o hlavním městě Praze), přičemž tyto předpisy mohou ukládat především zadavatelům některé další povinnosti. V případě aplikačních rozporů bude třeba pro správné a úplné vyřešení konkrétních právních otázek použít standardní právní interpretační pravidla. Proces zadávání veřejných zakázek mohou též do podstatné míry ovlivnit zvláštní podmínky plynoucí z dotačních či jiných pravidel souvisejících s vynakládáním prostředků z evropských strukturálních a jiných fondů, přičemž samozřejmě platí, že tato pravidla nemohou stanovit podmínky odporující zákonu.

Předmětem úpravy zákona zásadně není řešení právních otázek, které se vyskytnou po uzavření smlouvy na realizaci veřejné zakázky mezi zadavatelem a dodavatelem. Tato zásada je však oproti předchozí právní úpravě prolamována výrazněji, a to zejména relativně podrobnými pravidly limitujícími změny smluv na plnění veřejné zakázky v průběhu jejího trvání (§ 222). Tato pravidla mezi jiným upravují i zadávání nezbytných dodatečných stavebních prací, služeb či dodávek, které nebyly součástí původního závazku (tzv. vícepráce). Zcela novým institutem upraveným v § 223 je předčasné ukončení smlouvy na plnění veřejné zakázky ze strany zadavatele. Dalším průlomem uvedené zásady je shodně s předchozí právní úpravou zákaz plnění smlouvy na veřejnou zakázku.

Pro úplnost lze dodat, že zákon o zadávání veřejných zakázek stanoví obecné výjimky z povinnosti postupovat v zadávacím řízení (§ 29), výjimky pro podlimitní veřejné zakázky (§ 30) a výjimky pro zadavatele zadávající sektorové veřejné zakázky (§ 158, § 159). Obdobně nejsou zadavatelé povinni zadávat v zadávacím řízení veřejné zakázky malého rozsahu vymezené v § 27 a § 31. Zadavatelé však vždy musí při výběru dodavatele dodržovat zásady uvedené v § 6.

K písm. b)

Povinnostmi dodavatelů při zadávání veřejných zakázek a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání se rozumí takové povinnosti, které stanovuje zákon jak obecně pro všechny druhy zadávacích řízení, tak pro jednotlivé druhy zadávacího řízení zvláště a které je dodavatel povinen dodržet. Jako příklad takové povinnosti lze uvést povinnost vybraného dodavatele uzavřít smlouvu se zadavatelem podle § 124. Za nesplnění takové povinnosti je zadavatel oprávněn vybraného dodavatele ze zadávacího řízení vyloučit.

K písm. c)

Uveřejňování informací o veřejných zakázkách je klíčovým nástrojem pro posílení transparentnosti celého zadávacího řízení, přičemž zákon přesně stanovuje, které údaje mají být zadavatelem uveřejněny. Tyto údaje lze vyčíst z § 212, § 214 a z vyhlášek, na které odkazují. Stejně tak lze zjistit z přílohy č. 6.

Pokud zákon stanoví zadavateli uveřejňovací povinnost, je zadavatel povinen uveřejnit zákonem požadované údaje či dokumenty ve Věstníku veřejných zakázek – www.vestnikverejnychzakazek.cz (u nadlimitních veřejných zakázek rovněž v Úředním věstníku Evropské unie) nebo na svém profilu zadavatele.

Skutečnost, že zákonodárce klade značný důraz na uveřejňování zákonem stanovených informací o veřejných zakázkách, prokazuje také podrobné vymezení správních deliktů spočívajících v porušení uveřejňovacích povinností (§ 269).

K písm. d)

Podmínky fakturace za plnění veřejné zakázky jsou stanoveny v § 221, který uvádí, že zadavatel nesmí odmítnout elektronickou fakturu vystavenou dodavatelem za plnění veřejné zakázky z důvodu jejího formátu, který je v souladu s evropských standardem elektronické faktury.

K písm. e)

Zvláštní důvody pro ukončení závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku jsou upraveny v § 223. Toto ustanovení upravuje situace, kdy zadavatel může závazek ze smlouvy na veřejnou zakázku vypovědět nebo od ní odstoupit, aniž by tím porušil zákonné ustanovení či základní zásady, na kterých je zákon o zadávání veřejných zakázek postaven.

K písm. f)

Předmětem úpravy zákona je také informační systém veřejných zakázek. Uveřejňování informací v informačním systému veřejných zakázek je jedním z klíčových nástrojů sloužících k zajištění transparentnosti při zadávání veřejných zakázek.

Informačnímu systému je proto věnována celá část jedenáctá zákona. Její úvodní § 224 vymezuje tyto součásti informačního systému o veřejných zakázkách:

- Věstník veřejných zakázek (§ 225),
- seznam kvalifikovaných dodavatelů (§ 226 a násl.),
- další informace potřebné k elektronické komunikaci při zadávání veřejných zakázek.

K písm. g)

Systém kvalifikovaných dodavatelů, kterým lze rozumět seznam kvalifikovaných dodavatelů v rámci informačního systému veřejných zakázek, je upraven ustanoveními § 226 a násl. a slouží dodavatelům k prokázání základní způsobilosti podle § 74 a profesní způsobilosti podle § 77.

K písm. h)

Zákon dále upravuje systém certifikovaných dodavatelů. Této problematice je věnována celá část dvanáctá, tedy § 233 a násl. Předmětná ustanovení definují systémy certifikovaných dodavatelů jako systémy, ve kterých se vydávají certifikáty, jejichž prostřednictvím je možné prokázat splnění kvalifikace nebo její části.

K písm. i)

Předmětem úpravy zákona je také dozor nad jeho dodržováním. Této problematice jsou věnovány § 248 a násl., kde je stanoveno, že dozor nad dodržováním pravidel stanovených zákonem a zadávacími podmínkami pro zadání jednotlivých druhů veřejných zakázek vykonává ÚOHS. Ten rozhoduje o tom, zda postup zadavatele při zadávání veřejné zakázky či při jednání, které k tomuto zadání směřuje, byl v souladu se zákonem, ukládá nápravná opatření, rozhoduje o návrhu podle § 267 a kontroluje soulad úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek se zákonem.

Související ustanovení:

§ 6 – zásady zadávání veřejných zakázek, § 11 – vertikální spolupráce, § 12 – horizontální spolupráce, § 14 – základní rozdělení druhů veřejných zakázek, § 27 – veřejná zakázka malého rozsahu, § 29 až 31 – výjimky, § 74 – základní způsobilost, § 77 – profesní způsobilost, § 124 – součinnost vybraného dodavatele, § 158 – zvláštní ustanovení pro výjimky pro sektorové veřejné zakázky, § 174 – koncese, § 221 – fakturace za plnění veřejné zakázky, § 222 – změna závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, § 223 – ukončení závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, § 224 – informační systém o veřejných zakázkách, § 225 – provozování Věstníku veřejných zakázek, § 226 a násl. – seznam kvalifikovaných dodavatelů, § 233 – systém certifikovaných dodavatelů, § 248 – výkon dozoru nad zadáváním veřejných zakázek a zvláštními postupy, § 267 – návrh po ukončení fáze inovačního partnerství, § 269 – správní delikty při uveřejňování

Související předpisy:

zák. č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, – zák. č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, – kontrolní řád, – zák. č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, – zák. o obcích, – zák. o krajích, – zák. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), – zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, – zák. o majetku ČR

§ 2**Zadání veřejné zakázky**

(1) Zadáním veřejné zakázky se pro účely tohoto zákona rozumí uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce. Za zadání veřejné zakázky se nepovažuje uzavření smlouvy, kterou se zakládá pracovněprávní nebo jiný obdobný vztah, nebo smlouvy upravující spolupráci zadavatele při zadávání veřejné zakázky podle § 7 až 12, § 155, 156, 189 a 190.

(2) Veřejnou zakázkou je veřejná zakázka na dodávky podle § 14 odst. 1, veřejná zakázka na služby podle § 14 odst. 2, veřejná zakázka na stavební práce podle § 14 odst. 3, koncese na služby podle § 174 odst. 3 nebo koncese na stavební práce podle § 174 odst. 2.

(3) Zadavatel je povinen zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení, není-li dále stanoveno jinak. Tato povinnost se považuje za splněnou, pokud je veřejná zakázka zadána na základě rámcové dohody postupem podle části šesté hlavy II, v dynamickém nákupním systému podle části šesté hlavy III nebo pořizována od centrálního zadavatele nebo jeho prostřednictvím podle § 9.

K odst. 1

Ustanovení obsahuje definici pojmu „zadání veřejné zakázky“, tedy postupu, na něž se obecně vztahuje povinnost provést zadávací řízení dle komentovaného zákona. Definice se tedy v souladu s akcentem na proces zadávání veřejných zakázek (a nikoli na jejich vlastní realizaci) odlišně od právní úpravy podle zákona o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb. nevztahuje na veřejnou zakázku jako takovou, nýbrž na proces, jehož cílem je uzavření smlouvy na její realizaci. Přesto je právě výsledek tohoto procesu, tedy základní znaky smlouvy, na jejímž základě má být veřejná zakázka plněna, určující z hlediska posouzení, zda určitý proces naplňuje pojem „zadání veřejné zakázky“.

Analýzou uvedené definice lze s pomocí judikatury vztahující se k zákonu o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb., avšak se závěry aplikovatelnými i na komentované ustanovení, dovodit následující znaky smlouvy, jejíž uzavření naplňuje pojem „zadání veřejné zakázky“:

- vzniká smluvní vztah mezi zadavatelem a dodavatelem (event. dodavateli s odkazem na § 5),
- předmětem plnění veřejné zakázky jsou dodávky, služby nebo stavební práce,
- zadavatel požaduje získání plnění veřejné zakázky,
- dodavatel (event. dodavatelé) poskytuje plnění veřejné zakázky,
- dodavatel za poskytnutí plnění veřejné zakázky požaduje úplatu a
- zadavatel za poskytnutí plnění veřejné zakázky poskytuje dodavateli (event. dodavatelům) úplatu.

Pokud má uzavření určité smlouvy naplnit pojem „zadání veřejné zakázky“, je třeba, aby byly veškeré výše uvedené znaky naplněny kumulativně. Současně je však třeba na takovou smlouvu nahlížet materiálně. Smlouva na plnění veřejné zakázky tak může být ve formálním smyslu slova tvořena více samostatnými smlouvami, které jsou však vzájemně věcně, časově a osobně podmíněny. Naopak nelze akceptovat postup, kdy by partikularizace vztahu mezi zadavatelem a dodavatelem na více formálně samostatných smluv měla vést k obcházení povinnosti provést zadávací řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek. Za takový nepřipustný postup je možné

považovat např. zhotovení budovy odpovídající na základě dohody (byť neformální) specifickým požadavkům zadavatele, a to na náklady dodavatele a do jeho vlastnictví, a následně prodej takové budovy do vlastnictví zadavatele.

Zejména v souvislosti s případy, kdy smlouvu na plnění veřejné zakázky formálně představuje více smluvních vztahů, je třeba zdůraznit, že úplata, resp. poskytnutí úplaty zadavatelem směrem k dodavateli může nabývat nejen formy přímé v podobě úhrady ceny veřejné zakázky, ale i formy nepřímé. Znak úplatnosti je naplněn i v těch případech, kdy dodavatel obdrží za plnění veřejné zakázky úplatu v podobě prostředků z veřejných prostředků od subjektů odlišných od zadavatele, a to zejména na základě smluv těchto subjektů se zadavatelem či ze zákona. Veškeré plnění, kterého se má podle uzavřené smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem dostat dodavateli z veřejných prostředků, je ve smyslu výše uvedené definice třeba považovat za úplatu, jejíž předpokládaná výše je rovněž významná pro určení předpokládané hodnoty veřejné zakázky.

Zákon nově obsahuje i negativní definici pojmu „zadání veřejné zakázky“, tedy taxativní vymezení případů smluv, jejichž uzavření za zadání veřejné zakázky *ex lege* nelze považovat. Jedná se o smlouvy, jimiž se zakládá pracovněprávní či jiný obdobný vztah, a dále o smlouvy upravující spolupráci zadavatele při zadávání veřejné zakázky dle § 9 a násl., spolupráci zadavatelů při zadávání sektorových veřejných zakázek a spolupráci zadavatelů veřejných zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti. V těchto případech zadavatel není nucen postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek z důvodu absence věcné působnosti (srov. § 1). Případy je tak nutné odlišit od výjimek z povinnosti zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení. Výčet těchto výjimek pro „běžné“ veřejné zakázky je upraven v § 29 a násl.

Aplikační obtíže může působit pojem „pracovněprávní nebo jiný obdobný vztah“. Za jiný obdobný vztah bude s ohledem na povinnost restriktivního výkladu výjimek z obecných postupů při zadávání veřejných zakázek třeba považovat zejména takové právní vztahy, u nichž příslušná osoba neposkytuje zadavateli služby, nýbrž je obdobně jako v případě pracovněprávních vztahů odpovědná za pravidelný výkon určitých kompetencí či úkolů spojených s výkonem určité funkce a vyplývajících ze zakladatelského dokumentu zadavatele (smlouva o výkonu funkce). O vztah obdobný pracovněprávnímu vztahu naopak nepůjde v případě, že určitá osoba v rámci své podnikatelské činnosti či na základě specifické odbornosti poskytuje zadavateli konzultační či jiné služby vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

K odst. 2

Ustanovení definuje veřejnou zakázku úplným výčtem z hlediska předmětu veřejné zakázky (dodávky, služby a stavební práce), přičemž specificky zmiňuje koncese na služby a koncese na stavební práce. Blíže tak odkazujeme na § 14 a § 174.

K odst. 3

Ustanovení ukládá obecnou povinnost zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení podle komentovaného zákona. Současně ustanovení předpokládá legislativní

výjimky z této povinnosti, které jsou upraveny zejména v § 29 a násl. a dále specificky pro sektorové veřejné zakázky, koncese a veřejné zakázky v oblasti obrany a bezpečnosti v příslušných částech zákona.

Rovněž je výslovně deklarováno, že povinnost zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení je splněna v případě, že jde o veřejnou zakázku zadávanou na základě rámcové dohody, v dynamickém nákupním systému či od centrálního zadavatele zákonem stanovenými postupy.

Judikatura a rozhodovací praxe:

Tu zdejší soud na straně jedné souhlasí se žalobcem, že znakem veřejné zakázky je její „úplatnost“ (to ostatně nepopírá ani žalovaný), na straně druhé však zdejší soud souhlasí se žalovaným, že s ohledem na konkrétní předmět veřejné zakázky, povahu a způsob uskutečňování plnění, jež má být pro zadavatele realizováno, nemusí být vždy ze strany zadavatele plněno přímo. Nemusí se tedy vždy jednat výlučně o zadatelův přímý peněžitý závazek; celkovým peněžitým závazkem zadavatele (slovy § 14 odst. 1 z. v. z. aplikovatelného podle § 15 odst. 1 z. v. z. i na veřejné zakázky na služby) je tedy zadavatelem předpokládána výše peněžitého závazku vyplývající z plnění veřejné zakázky (slovy § 13 odst. 1 z. v. z.), jež vyplývá ze zadavatelem (na straně objednatel, kupujícího, odběratele atd.) uzavřené smlouvy. (**rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 8. 2011, sp. zn. 62 Af 36/2011**)

Z ustanovení § 7 odst. 1 z. v. z. zdejší soud obecně dovozuje znaky veřejné zakázky následovně: a) vzniká smluvní vztah mezi zadavatelem (který je vymezen v ustanovení § 2 z. v. z.) a dodavatelem (event. dodavatelí), b) předmětem veřejné zakázky jsou dodávky, služby nebo stavební práce (plnění veřejné zakázky), c) zadavatel požaduje získání plnění veřejné zakázky, d) dodavatel (event. dodavatelé) poskytuje plnění veřejné zakázky, e) dodavatel za poskytnutí plnění veřejné zakázky požaduje úplatu (úplata je znakem tohoto „obchodu“) a f) zadavatel za poskytnutí plnění veřejné zakázky poskytuje dodavateli (event. dodavatelům) úplatu. (**rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. 62 Af 35/2012**)

Aby se jednalo o veřejnou zakázku, muselo by se jednat o smluvní vztah mezi zadavatelem (který je vymezen v ustanovení § 2 z. v. z.) a dodavatelem, popř. více dodavateli (1. podmínka), musely by předmětem veřejné zakázky být dodávky, služby nebo stavební práce (2. podmínka), zadavatel by musel požadovat získání plnění veřejné zakázky (3. podmínka), plnění by mu musel poskytovat dodavatel (4. podmínka), dodavatel by požadoval za své plnění úplatu (5. podmínka) a úplatu by poskytoval zadavatel (6. podmínka).

Povahu kontrahovaného smluvního vztahu z pohledu zákona o veřejných zakázkách, v právě posuzované věci tedy konkrétně to, zda se jedná o veřejnou zakázku či nikoli, nelze posuzovat podle formy, která je k uspokojení požadavku zadavatele po konkrétním plnění zvolena, nýbrž podle materiálního obsahu zadavatelova požadavku a faktické povahy a obsahu jednotlivých úkonů, prostřednictvím kterých má být zadatelův požadavek uspokojen. Z pohledu naplnění shora uvedených šesti podmínek (znaků veřejné zakázky) tedy není podstatné, jakým kontrakčním procesem je dosaženo uspokojení zadavatelova požadavku, nýbrž co je oním požadavkem, v čem má spočívat plnění ve prospěch zadavatele a v čem má spočívat protiplnění ze strany zadavatele. Není rozhodné, jaké smluvní typy mají být pro realizaci zadavatelova požadavku použity, ani není rozhodné, nakolik kombinovaná struktura jednotlivých smluvních vztahů, které mají sloužit k uspokojení zadavatelova požadavku, je využita, kolik subjektů do takových vztahů vstupuje a nakolik jsou jednotlivé vztahy atomizovány. Stejně jako může být zadatelův požadavek realizován prostřednictvím formálně jednoduchého dvoustranného vztahu mezi zadavatelem a dodavatelem, přichází v úvahu i realizace zadavatelova požadavku prostřednictvím komplikovaného, kombinovaného několikastranného vztahu, v němž se vyskytují i jiné subjekty než jen zadavatel a dodavatel. (**rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 2. 2011, sp. zn. 62 Ca 25/2009**)

Dále Nejvyšší správní soud plně přisvědčil závěrům krajského soudu, podle kterých je třeba posuzovat povahu daného smluvního vztahu bez ohledu na formální podřazení uzavřené smlouvy konkrétnímu smluvnímu typu. Pro podřazení daného smluvního vztahu pod § 6 resp. § 9 z. v. z. je rozhodné, zda byly pro stěžovatele na základě písemné smlouvy za úplaty realizovány stavební práce odpovídající jím určeným požadavkům, a to v hodnotě vyšší než 2 000 000 Kč. O naplnění těchto předpokladů přitom nemohlo být v posuzované věci pochyb. Pro stěžovatele (jeho povaha je se zřetelem k § 2 z. v. z. zřejmá) byly v důsledku smluvního vztahu se společností BAU-INVEST realizovány stavební práce v hodnotě 16 065 000 Kč, konkrétně práce související s úpravou a rekonstrukcí budovy základní školy, podle projektové dokumentace, kterou stěžovatel schválil. Úplatný charakter smluvního vztahu byl dán tím, jak správně uzavřeli žalovaný i krajský soud, že stěžovatel namísto úhrady ceny stavebních prací v penězích převedl na společnost BAU-INVEST nemovitosti za cenu odpovídající hodnotě realizovaných stavebních prací. Jakkoliv budou nepochybně četnější situace, kdy je úplata poskytována v penězích, nelze úplatnost v souladu s obecným významem tohoto pojmu omezovat striktně na tyto případy. Takový postup by byl ve zřejmém rozporu s výše vyloženým smyslem předmetné právní úpravy. (**rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2010, sp. zn. 8 Afs 60/2009**)

Související ustanovení:

§ 7 – společné zadávání, § 8 – společné zadávání za účasti zadavatelů z různých členských států, § 9 – centrální zadavatel, § 10 – zákaz spolupráce nebo volby práva, § 11 – vertikální spolupráce, § 12 – horizontální spolupráce, § 14 – základní rozdělení druhů veřejných zakázek, § 33 až 51 – základní ustanovení o zadávacích řízeních, § 52 až 54 – podlimitní režim, § 55 až 128 – nadlimitní režim, § 129 – zjednodušený režim, § 130 – obecné ustanovení ke zvláštním postupům, § 131 až 137 – rámcová dohoda, § 138 až 142 – dynamický nákupní systém, § 155 – zakázky zadávané přidruženým osobám, § 156 – zakázky zadávané společným podnikům, § 174 – koncese, § 189 – zvláštní ustanovení o vertikální spolupráci, § 190 – zvláštní ustanovení o horizontální spolupráci

Související předpisy:

obránná směrnice, – koncesní směrnice, – klasická směrnice, – sektorová směrnice

§ 3

Druhy zadávacích řízení

Zadávacím řízením se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) zjednodušené podlimitní řízení,
- b) otevřené řízení,
- c) užší řízení,
- d) jednací řízení s uveřejněním,
- e) jednací řízení bez uveřejnění,
- f) řízení se soutěžním dialogem,
- g) řízení o inovačním partnerství,
- h) koncesní řízení, nebo
- i) řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu.